MIKRO

WERK EN SKEP

Vervoer op land
Die fiets

Graad 4: Geskiedenis

Laerskool Mikro Kopiereg ©

Die eerste fiets

So vroeg soos die 1800's het mense **tweewiel-masjiene** vir vervoer gebruik. Die ryers moes op die tweewiel balanseer.

Laerskool Mikro Kopiereg ©

1817 – Loopmasjien

- ‘n Duitser met die naam **Baron von Drais** het die loopmasjien uitgevind.
- Die **loopmasjien** het twee wiele en was van **hout** gemaak.
- Dit het **geen pedale** gehad nie.
- Die fietsryer het die fiets met sy **voete** op die grond gestoot om te kan beweeg.
- Fietsryers se stewels het nie lank gehou nie.

Laerskool Mikro Kopiereg ©

1860's – Hardebandfiets (Beenskudder)

- Die fiets het **twee pedale** aan die **voorwiel** gehad.
- Die fiets is van hout gemaak en het **staalbande** en metaalpedale gehad.
- Die sitplek was groter en geriefliker as die loopmasjien s'n.
- Die hardebandfiets is ook die **beenskudder** genoem.
- Die fietsryer het die pedale gestoot om die fiets te laat beweeg.

Laerskool Mikro Kopiereg ©

1870's – Tiekiewawiel

LAERSKOOL MIKRO

- Die **tiekiewawiel** is ook die Penny Farthing genoem.
- Hierdie fietse het een **groot voorwiel** en 'n **klein agterwiel** gehad.
- Dit was baie gemakliker as die beenskudder.
- Die fiets is van metaal gemaak met soliede **rubberbande**.
- Die tiekiewawiel was **gevaarlik** om te ry en fietsryers het gereeld afgeval en hulself seergemaak.

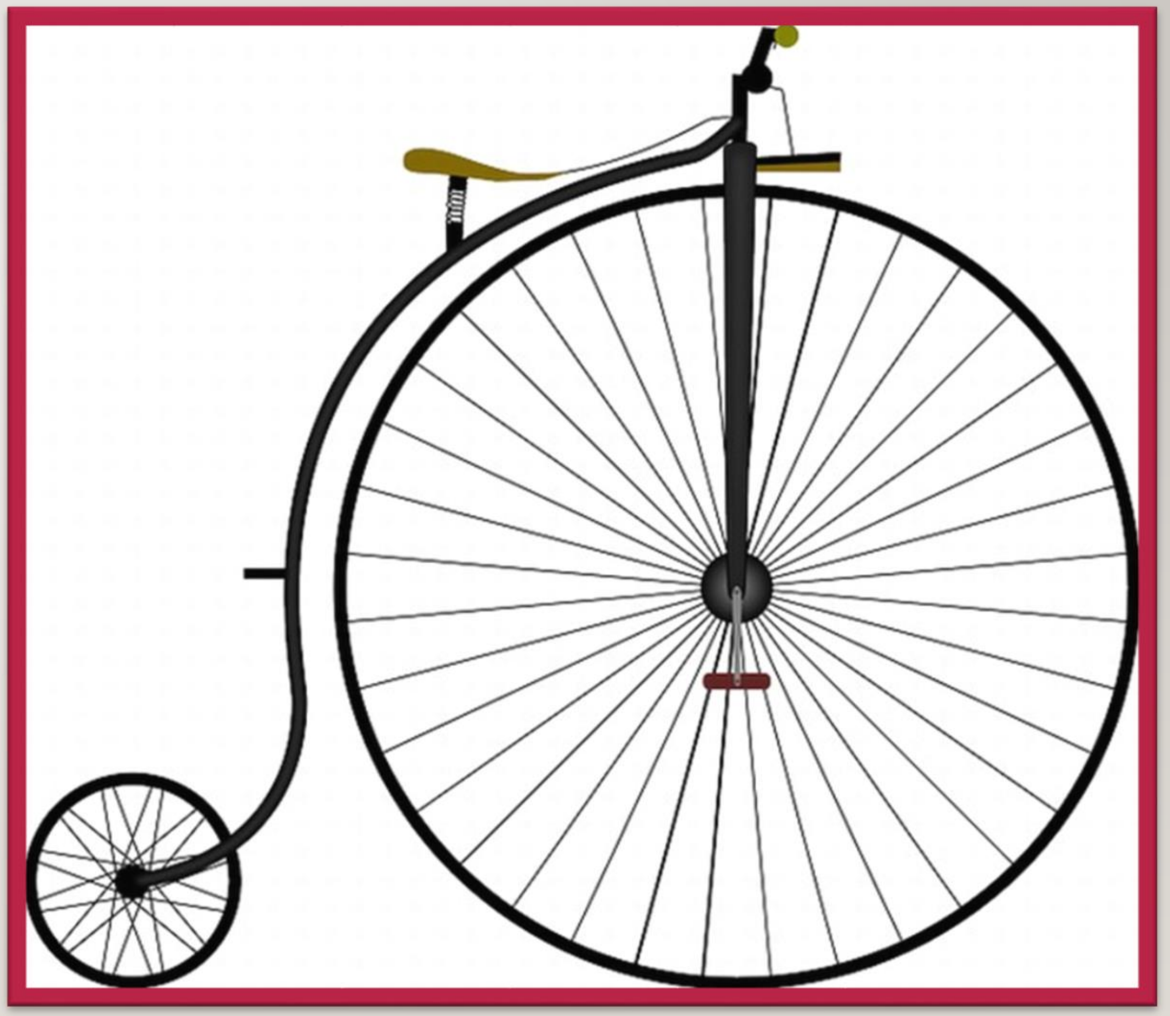

Laerskool Mikro Kopiereg ©

ro Kopiereg ©

1880's – Veiligheidsfiets

- Die veiligheidsfiets was **baie veiliger** as die tiekiewawiel.
- Die ryer se **voete kon aan die grond raak** en kon **makliker stop**.
- Die **pedale** was aan 'n ketting vas wat die agterste wiel gedraai het.
- Dit het **rubberbande** en remme gehad.
- Eerste fiets wat **vroue** met gemak kon ry.

Laerskool Mikro Kopiereg ©

Die fiets – Voordele en nadele

Voordele	Nadele
Dit is vinniger as om te stap.	Jy kan nie fietsry in slegte weer nie.
Fietse is relatief goedkoop.	Dit is nie gepas om lang afstande met 'n fiets af te lê nie.
'n Mens kry oefening en asem vars lug in terwyl jy fietsry.	Dit is relatief stadig in vergelyking met motors.
Fietsbane maak dit veiliger om jou bestemming te bereik.	Die kruis van besige paaie is gevaarlik.
Dit is omgewingsvriendelik en stel geen uitlaatgasse vry nie.	'n Mens kan baie seerkry indien iemand jou raakry.

Laerskool Mikro Kopiereg ©

Fietse van vandag

Driewiel fiets

Bergfiets

Balanseerfiets

Skopfiets

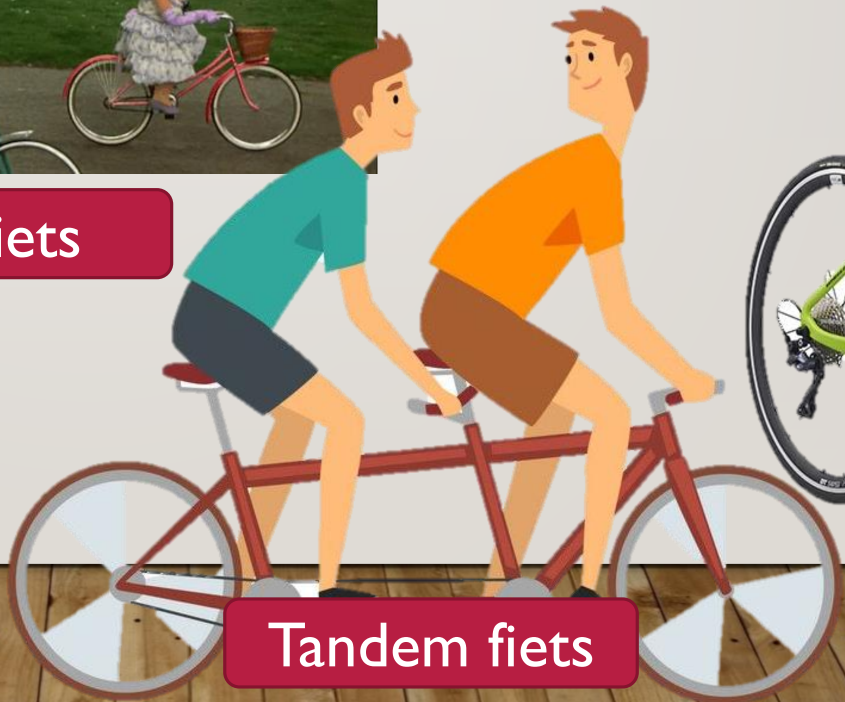

Tandem fiets

Padfiets

Laerskool Mikro Kopiereg ©